

Edward van Kempen

Britten werden derdelanders

Afgelopen Kerstavond kwam de deal er dan toch nog: de handels- en samenwerkingsovereenkomst van EU en Verenigd Koninkrijk. Het duurde na het referendum viereneenhalf jaar voordat het nieuwe partnerschap een ‘begin van vorm’ kreeg. Toenmalig EU-president Tusk haalde in 2016 nog van alles van stal om het Verenigd Koninkrijk binnen boord te houden. De ‘ever closer union’ zou niet meer opgaan voor het VK, het vrij verkeer van personen en het Unierechtelijke openbare orde-begrip zouden worden aangepast, als het VK deze uitgestoken hand stevig zou vastpakken. Het resultaat was echter een high five van UKip-leden onderling en de aankondiging van Cameron dat hij zou aftreden.

Het Unierechtelijke openbare orde-begrip is nog niet afgezwakt, althans niet voor Unieburgers die gebruik hebben gemaakt van het vrij verkeer van personen en derdelanders met status van langdurig ingezetenen van de EU. Voor Britten die nu hun verblijf zullen ontlenen aan de Schengengrenscodes of de Gezinsherenigingsrichtlijn, geldt een openbare orde-begrip dat veel minder bescherming biedt. Daarbij komt dat op strafbare feiten begaan na de overgangperiode, het nationale recht van toepassing is, met de glijdende schaal, en niet meer het Unierecht en het *Bouchereau*-criterium.

Het vrij verkeer van personen staat nog overeind, maar staat ook in Nederland wat meer onder druk. Hoge de Jonge (CDA) verklaarde vorig jaar het vrij verkeer van personen niet langer heilig (‘Tachtigduizend migranten per jaar is te veel voor Nederland’, NRC 1 januari 2020) en SP en CU kwamen in hun Actieplan Arbeidsmigratie van eind 2019 met aanpassingen op het vrij verkeer van personen om arbeidsmigratie te beperken.

Een argument dat wordt genoemd is dat zonder aanpassing een Nexit op de loer ligt, omdat de arbeidsmigratie ook een motief was voor de Brexit.

Ik vraag het mij af. Alleen de PVV en FvD hebben een Nexit in hun partijprogramma staan, maar praten er liever niet meer over.

Met de handels- en samenwerkingsovereenkomst uit 2020 en het terugtrekkingsakkoord uit 2019 lijkt de Brexit-soap afgesloten, voor nu. Want wat de deal precies betekent en voor hoe lang, is nog niet duidelijk. De voorlopige deal zou in afwachting van goedkeuring door het Europees Parlement, gelden tot begin vorige maand, maar is opgerekt tot 30 april.

Langzaam komt er meer duidelijkheid over de tewerkstellingsvergunningsplicht voor Britten: Britse zakelijke bezoekers die hier komen voor in de handelsovereenkomst opgenomen activiteiten, evenals zakelijke bezoekers voor ondernemingsrechtelijke vestigingsdoeleinden, zijn zonder werkvergunning welkom, voor maximaal 90 dagen. Alleen bepaalde categorieën dienstverleners op contractbasis en zelfstandigen in bepaalde sectoren komen in aanmerking voor een versoepelde arbeidsmarkttoets, als een werkvergunning wordt aangevraagd. Het vrij verkeer van diensten is aan banden gelegd en dat wordt heel erg wennen, voor Britse én Nederlandse dienstverleners.

De samenwerkingsovereenkomst heeft nog niet al haar geheimen prijsgegeven. De creatievelingen onder ons kunnen zich uitleven. Ik heb het Tractaat van handel en scheepvaart uit 1837 al voorbij zien komen. Kunnen we nog iets met een meestbegunstigingsclausule?

Waar we wel al zeker van kunnen zijn: Britten zijn derdelanders geworden. Het is echt zo.